

Pestprotocol (uit ons document; gedragscode 4.2; uitwerking pesten)

Pesten is een ingewikkeld probleem, dat vaak diepe sporen trekt in iemands leven. Wij onderschatten de impact niet, beschouwen pesten als geestelijk geweld en pakken daarom elk pestgeval serieus aan. Een eerste vereiste in dit verband is dat alle betrokkenen (leerkrachten, ouders en leerlingen) pesten als een bedreiging zien, als agressie, als geweld en derhalve bereid zijn het te voorkomen of te bestrijden.

Wij willen bij de aanpak van pesten op school uitgaan van de zogenaamde vijfsporenaanpak. Deze aanpak bestaat uit:

- hulp aan het gepeste kind
- hulp aan de pester
- hulp aan de zwijgende middengroep
- hulp aan de leerkracht
- hulp aan de ouders

Voorwaarden:

Informatie: Door mondelinge en schriftelijke informatie (lessen, folders, websites) worden betrokkenen op de hoogte gebracht van het probleem pesten: wat is pesten (niet plagen), wat zijn de mogelijke gevolgen daarvan, hoe vaak komt het voor e.d.

Preventie: Zowel de school als geheel als iedere leerkracht afzonderlijk probeert pesten te voorkomen. Deze preventieve aanpak bestaat o.a. uit:

- Op schoolniveau:
  - Algemeen: streven naar een goed pedagogisch klimaat. Leerlingen veiligheid en geborgenheid bieden
- Op leerkrachtniveau:
  - Leerlingen duidelijk maken dat signaleren van pestgedrag (niet plagen) doorgegeven moet worden aan de leerkracht. Uitleggen dat dit geen klikken is.
  - Leerkrachten noemen leerlingen niet met een bijnaam, die als kwetsend ervaren kan worden.
  - Leerkrachten maken geen opmerkingen over kleding en/of uiterlijk, die als kwetsend ervaren kunnen worden.
  - Leerkrachten stellen samen met de leerlingen gedragsregels (klassenregels) op en zien toe op de naleving daarvan.
  - Leerkrachten houden bij toerbeurt toezicht tijdens de pauzes

Ter voorkoming van pesten geldt ook voor leerlingen onderling datgene wat hier bij het tweede en derde aandachtsstreepje is opgemerkt.

Verder hoort het tot de professionele taak van iedere leerkracht dat hij

- pesten kan signaleren.
- werkt aan positieve groepsvorming:
  - respect voor ieders mogelijkheden en beperkingen
  - samenwerken; elkaar helpen
  - respect voor elkanders spullen
  - niemand buitensluiten

- naar elkaar luisteren bij beurten, spreekbeurt
- ruzies uitpraten, goed maken, e.d.

Hij kan daarbij gebruik maken van:

- observatielijsten
- informatie van ouders, collega's en leerlingen

Groepsaanpak: De leerkracht neemt duidelijk stelling:

- Indien de leerkracht onomstotelijk pesten heeft gesignaleerd, geeft hij duidelijk en ondubbelzinnig aan dat hij dergelijk gedrag afkeurt.
- Hij probeert zicht te krijgen op de oorzaak, de omvang van het pestgedrag, en de mogelijke gevolgen voor het slachtoffer.
- Hij probeert het invoelend vermogen van de pester en de zwijgende middengroep te vergroten ("als jij nu eens gepest werd...?").

Schoolaanpak: Wanneer het pesten ondanks alle genomen stappen doorgaat of opnieuw de kop opsteekt, gaat de leerkracht over tot de zgn. schoolaanpak.

- De leerkracht meldt het pestprobleem bij de directie
- De directie licht de ouders in en verzoekt om medewerking bij de aanpak van het probleem.
- De directie kan bij ernstige pestsituaties overgaan tot schorsing van de pester. (schorsing heeft altijd een tijdelijk karakter).
- Indien de pester en/of de ouders van de pester elke vorm van ondersteuning of medewerking weigeren, kan dit leiden tot een vertrouwensbreuk en verwijdering van de leerling. (verwijderen heeft altijd een definitief karakter)

Daarnaast:

Hulp aan het gepeste kind.

Kinderen, die voortdurend gepest worden, reageren meestal door passief gedrag of ze gaan uitdagen. Beide vormen van gedrag zijn "aangeleerd" als reactie op het gepest worden. En "aangeleerd gedrag" kan weer "afgeleerd" worden. Vaak verdwijnt bepaald afwijkend gedrag als het pesten is gestopt. Toch kunnen vormen van afwijkend gedrag ook langdurig aanwezig blijven. Vormen van afwijkend gedrag kunnen zelfs aanleiding zijn tot pesten. Hoe kan er geholpen worden?

- De leerkracht kan gebruik maken van de zorgleerkracht.
- De leerkracht probeert de leerlingen begrip en respect bij te brengen voor ieders eigenheid. "Ik ben ik en jij bent jij en dat mag gerust!!"
- De leerkracht probeert zo mogelijk de aanleiding tot pestgedrag bespreekbaar te maken.
- Bij ernstige gevolgen van pesten probeert de leerkracht samen met de ouders het gepeste kind zijn/haar gevoel voor eigenwaarde terug te laten vinden. Zonodig wordt hierbij hulp van professionele instellingen ingeschakeld, zoals OBD, Schoolarts, e.a.

Hulp aan de pester.

- De leerkracht probeert samen met de pester afspraken te maken ter voorkoming van pestgedrag
- De leerkracht probeert de pester te laten voelen wat een gepest kind doormaakt.
- Leerkracht voert probleemoplossende gesprekken. Hierin probeert hij de oorzaak van het pestgedrag bloot te leggen.

Hulp aan de zwijgende middengroep.

- Het pestprobleem wordt besproken in de groep.
- De leerkracht maakt deze groep duidelijk welke rol zij kunnen spelen bij de aanpak.

Hulp aan de leerkracht.

- De leerkracht kan gebruik maken van het meer uitgebreide handboek pesten, digitaal opgeslagen bij “protocollen”.
- De leerkracht betreft de IB-er bij het probleem.

Hulp aan de ouders.

- Ouders worden serieus genomen bij het melden van een probleem.
- Ouders worden op de hoogte gebracht van een probleem.
- Ouders kunnen hulp vragen bij de aanpak van een probleem.

Pesten

Een steeds terugkomend onderwerp is pesten. In deze paragraaf omschrijven we hoe we hier als school mee omgaan.

Definitie

Als eerste is het belangrijk pesten niet te verwarren met plagen. Ruzie of plagen komt in een groep leerlingen dagelijks voor. Het behoort tot het natuurlijke gedrag van mensen en dus ook tot dat van kinderen. Plagen is een meer tijdelijk iets, is eenmalig in deze vorm, heeft geen structurele kenmerken, is situatie gebonden en niet op personen, maar meer op gedragingen van personen gericht. Plagen is ook wederzijds, het gaat over en weer en berokkent geen blijvende schade aan kinderen. Het verschil tussen plagen en pesten blijft een moeilijke kwestie. Wat in onze ogen plagen is kan door de betrokkene als pestgedrag ervaren worden. Pestgedrag is gedrag wat zich structureel en systematisch herhaalt en gericht is op één of enkele specifieke personen. Het is pesten als een kind zich niet kan verweren en het als kwetsend wordt ervaren door het kind.

Pesten heeft duidelijke kenmerken:

- Pesten gebeurt opzettelijk.
- Pesten gebeurt systematisch.
- Bij pesten is altijd sprake van ongelijke machtsverhoudingen.
- Pesten houdt niet vanzelf op, maar wordt erger als er niet wordt ingegrepen.

Preventieve aanpak

In de eerste plaats geldt het gezegde dat voorkomen beter is dan genezen. Door een preventieve aanpak moet worden voorkomen dat pesten een probleem kan gaan worden.

Wij als school vullen deze preventieve aanpak als volgt in:

- We creëren een klimaat waarbinnen pesten geen normaal gedrag is en met behulp van omgangsregels (SWPBS) spreken we af hoe we ons ten opzichte van elkaar gedragen.
- We zien pesten als een serieus probleem.
- Leerkrachten hebben de vaardigheden om signalen van pesten op te pikken en dit te bestrijden.
- Ouders die wij vragen om signalen van pesten aan te geven.

Het voorbeeld van de leerkracht en de ouders is van groot belang. Er zal minder worden gepest in een klimaat waar;

- duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar.
- aanvaarding van verschillen wordt aangemoedigd.
- ruzies niet met geweld worden opgelost, maar uitgesproken.
- leerlingen gerespecteerd worden in hun eigenheid.
- agressief gedrag niet wordt geaccepteerd.
- leerkrachten en ouders duidelijk stelling nemen tegen dergelijke gedragingen.

Alle betrokken partijen worden op de hoogte gebracht van de geldende omgangsregels. Leerkrachten onderschrijven de omgangsregels, ouders worden er d.m.v. de schoolgids op gewezen. Leerlingen worden er regelmatig, in ieder geval bij de start van elk schooljaar, rekening houdend met hun ontwikkelingsniveau/leeftijd, van op de hoogte gebracht. Daarnaast worden de gedragsregels d.m.v. PBS en de methode Kinderen en hun sociale talenten aangeleerd/geoefend.

Aanpak bij pesten.

De Vijfsporenaanpak de manier die wij als school hanteren om het pesten aan te pakken. Deze aanpak richt zich op alle betrokkenen: het gepeste kind, de pester(s), de ouders, de klas- of groepsgenoten en de school.

Spoor 1: Het gepeste kind steunen.

- Luisteren naar wat er gebeurd is.
- Het probleem van het kind serieus nemen.
- Met het kind overleggen over mogelijke oplossingen.
- Samen met het kind werken aan die oplossingen.
- Eventueel deskundige hulp van inschakelen (gedragsspecialist).
- Zorgen voor vervolgesprekken.

Spoor 2: De pester steunen.

- Met het kind bespreken wat pesten voor een ander betekent.
- Het kind helpen zijn relaties met andere kinderen te verbeteren.
- Zorgen dat het kind zich veilig voelt en uitleggen wat jij als leerkracht daaraan gaat doen
- Grenzen stellen en die consequent handhaven.
- Het kind helpen zich aan regels en afspraken te houden.
- Zorgen voor vervolgesprekken.

Spoor 3: De ouders van het gepeste kind en de ouders van de pester steunen.

- Ouders die zich zorgen maken serieus nemen.
- Ouders informeren over peestsituaties, over pesten en over manieren om pesten aan te pakken en te voorkomen.
- Met ouders overleggen over manieren om peestsituaties aan te pakken.
- Zo nodig ouders doorverwijzen naar deskundige hulp.

Spoor 4: De andere kinderen betrekken bij de oplossing van het pesten.

- Met de kinderen in de groep praten over het pesten en hun eigen rol daarin.
- Met de andere kinderen overleggen over mogelijke manieren van aanpak en oplossing en hun rol daarin.
- Samen met de kinderen werken aan oplossingen waaraan ze zelf actief bijdragen.

Spoor 5: Als school de verantwoordelijkheid nemen.

- De school neemt nadrukkelijk stelling tegen pesten en ontwikkelt een duidelijk beleid.
- De instelling zorgt dat alle medewerkers voldoende bekend zijn met pesten in het algemeen en in staat zijn het pesten in de eigen groep te herkennen en aan te pakken.
- De pest coördinator registreert alle incidenten m.b.t. pesten.